

BELLPUIIG

ARTÀ

24 MAIG 1986

Nº 31

-V ÈPOCA - ANY XXVII-

REVISTA QUINZENAL

II CONGRÉS IN
TERNACIONAL DE LA
LLENGUA
CATALANA
MCMVI **86**

II Congrés Internacional de la Llengua Catalana

ARTÀ, ABRIL-86

*una llengua per
viure i conèixer*

REVISTA QUINZENAL
Nº 31 V EPOCA 24 MAIG 1986

DIRECTOR: Rafel Umbert

CONSELL DE REDACCIÓ:

C. Obrador G. Bisquerra
S. Massanet J.L. Martín
Taller de Comunicacions

COLLABORADORS:

C. Obrador G. Bisquerra
J. Ginard A. Genovart
I. Sard P. Ginart
M. Mestre J. Guiscafrè
Madò A. Gili J. Solivellas

ADMINISTRACIÓ:

G. Bisquerra A. Esteva
J. Bernat T. Esteva

REDACCIÓ
I ADMINISTRACIÓ:

C. Rafel Blanes, 10, 2. ARTA.

Dipòsit legal: P.M. 57-1969.

IMPRIMEIX:

Gràfiques Llevant
Carrer Ciutat, 55. ARTA.

NOTICIES DE LA PARROQUIA ORDENACIÓ DE CAPELLA

Demà, diumenge, dia 25 de maig a la nostra parròquia d'Artà, a les 6 del capvespre, serà ordenat capellà Pep Toni Guardiola Crespi.

A aquesta festa tan important per la nostra Església d'Artà hi quedau tots convidats. Després de la celebració quedau també tots ben convidats a anar al pati del Col·legi de Sant Salvador a participar de la festa que amb tanta il·lusió heu preparat tots.

Vos hi esperam.

FESTA DEL CORPUS

Dijous, dia 29 de maig, festa del Corpus, hi haurà una celebració de l'Eucaristia a les 7 del capvespre a Sant Salvador. Seguidament, per l'escalonada, hi haurà processó fins a la Parròquia. Aquest dia no hi haurà missa el vespre a la Parròquia.

Editorial

LA NOSTRA LLENGUA

En un moment en què la crisi econòmica està complicant la vida de manera preocupant, pareix que els mallorquins no patim aquest fenomen amb tanta virulència. El turisme, aquesta massa quasi galàctica de gent que ens ve a visitar, sembla ser el salvador de les nostres butxaques i de moltes altres que han vingut aquí perquè als seus llocs d'origen la manca encara es fa més palesa.

Pero, nosaltres creim que cal fer-se una pregunta: l'economia i els béns materials, ¿son els veritables components del patrimoni mallorquí? És clar que no. La cultura, la catalana, ha estat atacada des de temps llunyà per les institucions centrals. Seria bo saber que a Mallorca gaudim de govern propi (possiblement amb més competències que l'actual) en temps dels Reis Catalano-Aragonesos. Aquesta capacitat d'autoadministració durà, de forma clara, fins la venguda dels Borbons al trono de l'Estat Espanyol. A principis del S. XVIII, Felip V amb el "Decret de nova planta", suprimeix el que ens quedava d'autodeterminació i s'estableix una dependència política total a Castella. A partir d'aquells moments s'ens prohibeix l'ús de la llengua catalana pròpia en qualsevol moment de la realitat social i educativa, establint la pròpia llei penes i castics als que no utilitzin el castellà.

Tot això dins la història, però és que dins les nostres circumstàncies actuals hem viscut molts d'anys de discriminació, incomprensió i intolerància pel fet de defensar allò que és nostre. La nostra llengua i les nostres costums han estat atacades sistemàticament per institucions estatals i, el que és molt pitjor, per membres de la nostra pròpia comunitat mallorquina.

El II Congrés Internacional de la Llengua Catalana ens ofereix a tots la possibilitat de lluitar per la nostra pàtria mallorquina defensant i potenciant un dels elements més propis, l'arrel més forta però també més atacada i odiada per molts que romanen dins la ingnorància o incomprensió: la nostra llengua.

Cal que parlem sempre i en tot lloc el nostre català des de les institucions més elevades fins a les més modestes de les botigues. Contestem-hi al telèfon, dirigim-nos-hi als desconeguts, als coneguts nostres que encara no comprenen català, a poc a poc, intentant demostrar que la nostra llengua és la 1ª a Balears. Respectem tothom que parli una altra llengua, però exigint que els altres ho facin també amb la nostra. Deixem de corregir o ajudar a qui no vulgui comprendre. Respectem les diferents formes dialectals de parlar una mateixa llengua catalana, ja que això l'enriqueix. Comencem, en la mesura de les nostres possibilitats, a llegir i escriure en català. Cal també que escriguem els retols dels comerços, impresos, talons, etc. en la nostra llengua i sobretot no vulguem perdre el temps ni els nervis lluitant contra els enemics del català, deixem-los de banda.

En quant a la gent immigrant, és necessari que compregui que nosaltres ens sentim tan orgullosos de la nostra llengua i cultura dins ca nostra com ells del castellà dins ca seva, per tant seria interessant que es preocupassin d'aprendre i utilitzar el nostre idioma, ja que el qui el reputja s'està automarginant de la nostra societat. L'acceptació del català com a llengua pròpia i primera de les Balears és l'única manera de sentir-se a ca seva.

DE LA PORTADA

Per considerar de molta importància el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana que el 30 d'abril es celebrà a Ciutat, reproduïm a la portada un dibuix d'En Joan Escanel·las on es reflexa la idea del dia en què s'inaugurà el dit Congrés i al que, com recordareu, Artà es sumà fent una concentració a la Plaça de l'Ajuntament el mateix horabaixa, exposant l'ideal dels qui s'adherien al Congrés.

AQUESTS DIES la gent va remoguda amb la ditxosa (o desditxada) declaració de la renda.

Tothom corr als bancs per treure el saldo mig i cerquen motius vàlids per amagar i rebaixar l'import que ha d'abonar a Hisenda.

Molts remuguen i maleeixen el govern perquè de cada any la contribució puja més, i es senten exclamacions com aquesta i per l'estil: "No sé on arribarem". "Prest tindrem que fer feina només pel govern". "Això és fer feina per ses... pt-e-".

I PER AFEGITO, ja tenim les eleccions pels morros.

Molts no saben a qui hauran de votar, i amb raó. A opinió de molts, ni els qui governen ni els que estan a l'oposició saben de que van. Doncs ja em direu a qui han de votar. Una moneda a l'aire, i mirar de que no la mos fotin.

NOTICIARI

SARASSATE A CIUTAT

Del 24 d'abril al 9 de maig, En Joan Ginard "Sarassate" ha exposades les seves obres d'acer a la sala BYBLOS de Ciutat.

Aquesta exposició ha tingut molta resonància a la capital, ja que els diaris provincials s'han fet eco de la mateixa. A **Ultima Hora**, a l'edició del dia 3 de maig, va sortir una col·laboració on es ressaltava la vida anàrquica de l'artista i les seves obres. **Baleares**, reproduïa unes fotos de les creacions d'En Joan, alabant el talent artístic tan original i variat que l'espectador es pregunta si més que un artista pareix una col·lectiva. El **Diari de Mallorca** a una col·laboració d'En Gaspar Sabater, dona fe de "su pervivencia i espectacularidad, marcando la auténtica tercera dimensión". A una altra: "Estas consideraciones me las sugiere la presencia de un hombre que ha dedicado su vida y trabajo a mostrarnos a ese mismo hombre a través de su vocacional sentido escultórico".

Segueix el mateix col·labo-

rador: "Juan Ginard, el popular Sarassate, ha hecho del acero el elemento expresivo de que se vale para exteriorizar sus ideas y sentimientos. En último término diría que ha espiritualizado el acero". Juan Ginard, el escultor de Artà, conocido en los ambientes europeos con el popular nombre de "Sarassate", ha expuesto estos días en Palma. Los personajes, aunque universales, no son ajenos a nuestro espíritu y a nuestra espiritualidad.

ALTRA EXPOSICIO A CIUTAT

Del 15 al 18 de maig, i organitzada per l'Ajuntament d'Artà, s'ha fet una exposició d'obra de pauma a l'Hotel Albatros de Ciutat. Aquestes obres han estat confeccionades per distintes persones del nostre poble i que vertaderament s'han lluides.

Aquesta mostra s'ha feta coincidint amb la I Convenció Nacional de dones empresàries.

BALL DE BOT

El passat dia 10 de maig, es celebrà una petita festa pagesa a la Residència, a càrrec de l'agrupació local "Artà balla i canta".

Començà la festa amb actuacions dels balladors, els quals foren ben aplaudits per tothom, i varen acabar, com ja és costum, amb un alegre ball obert.

DE DARRERA HORA

Per estar ja a l'impremta les col·laboracions d'aquest número, no podem reflexar dues reunions que hauran tingut lloc el divendres a vespre. Una és la assemblea de socis i simpatitzants del club de futbol, i l'altra, una pre-campanya del PSOE, en vistes a les properes eleccions generals del 22 de juny. Donarem, per tant, compte de les mateixes al proper número.

Ara fa 25 anys

Bellpuig, 5 de mayo de 1961,
nº 17.

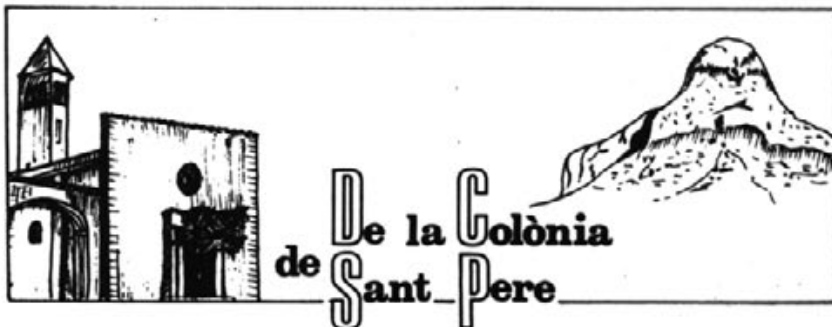
* En SILUETA DEL MES, en su habitual repaso del mes finido, en este caso abril, Ecco resalta "sa vega de l'Angel" siendo "los ancianos y valetudinarios los únicos plantones que suelen quedar de guardia en nuestro pueblo..." Más adelante "...la consolidación de la "Agrupación Artística Artanense" tras la representación con éxito de varias obras teatrales..."

* En VOCES AUTORIZADAS, se entrevista a D. Manuel Infante Pertegal como "cabeza visible de estos nuevos artanenses" (peninsulares). Al preguntarle por el motivo de su venida, contesta, "...buscar una vida mejor...". Y cuando por los problemas que se encuentran al llegar aquí, "...la escasez de vivienda y buscar trabajo..."

* De AIRES DEPORTIVOS, destacamos la victoria de nuestro equipo local contra el Capdepera y el Son Servera con el tanteo 2-1 y 2-0 respectivamente.

* De ECOS, el éxito obtenido de la "Agrupación Artística Artanense" con la puesta en escena de "Aigua de Pluja".

* De La Colonia de San Pedro, el nombramiento del alcalde interino D. Juan Cantó Planisi.

SA PADRINA

El grup de Colonièrs aficionats al teatre estan preparant l'obra "SA PADRINA" de Joan Mas. Cada any a l'estiu aquest grup ens deleita amb alguna obra que els actors posen en escena amb encert i naturalitat. "Sa padrina" se'gons pareix serà escenificada dia 21 de juny.

UN SUPERMERCAT

El passat dia 19 s'obrí el nou supermercat regentat per la família Bisbal. Des de fa moltíssims anys els germans Bisbal de "Ca N'Estaca" s'han dedicat al comerç dins el ram de l'alimentació. Ara han inaugurat un flamant supermercat on hi ha "un de tot" i en el que cada un pot escollir allò que necessita o que més gràcia li fa.

EXAMEN PER A PATRO

Per mitjan mes de juny s'anuncien altra vegada exàmens

per obtenir el certificat d'aptitud per a tripular embarcacions que tenguin un motor no superior als vuit cavalls fiscals. Les proves es realitzaran a Ca'n Picafort.

ENHORABONA, PEP TONI

Des d'aquí voldríem donar, en nom dels colonièrs, una sincera enhorabona al diaca Pep Toni Guardiola amb motiu de la seva ordenació sacerdotal. Que des del teu ministeri de servei puguis fer molt de bé a les persones a les que tractaràs cada dia.

LA PLATJA A PUNT

La calor ha arribat de cop, sense avisar i la platja s'ha vista invadida de banyistes. Les màquines netejaren d'alga la platja i ha quedat molt bé. És una llàstima però que ara no hi duguin unes quantes tones d'arena. Així estaria molt millor.

Andreu Genovart

RECEPTA

per madò Antònia Gili

ESTOFAT DE VADELLA

S'agafen els troços de vadella no massa petits, de ració. Se salen (sal i pebre bo) i se passen per la pella anant alerta que no es cremin molt i se posen dins una olla. S'agafa una ceba bastant grosseta i una cabeça d'alls. La ceba es talla a quatre grells de taronja i se posa dins s'olla. Se li dona una volta i s'hi posa un tassó de vi sec i mig d'aigua amb una fulla de llorer.

Apart, es bullen xampinyons sencers que siguin més o manco iguals. A s'aigua que es bull se li posa una miqueta de llimona perquè els xampinyons no tornin negres. Es pela patatò grosset que sigui rodó i es passa per sa pella juntament amb els xampinyons. Quan se li ha posat s'aigua a punt de posar al foc es tapa l'olla amb un plat amb aigua perquè el suc no minvi. Una vegada cuita la vadella (un quart d'hora abans de servir) s'hi afegeixen les patates i els xampinyons. Si la salsa resulta massa clara es pot espessir amb un poquet de farina fusa amb llet. Se serveix gros perquè fa més vista.

PLANA D'EDUCACIÓ

Com l'any passat, la Setmana Cultural del nostre Institut ha tingut un taller dedicat a confeccionar una revista que, en el transcurs de la Setmana, ha anat informant de la forma més entretinguda possible d'així com anava la cosa. A més d'informació, enquestes, etc. també s'han publicat articles dels components del grup redactor sobre temes d'actualitat i que, concretament afecten a l'alumnat. Vet aquí dos exemples:

IMPERIALISME

Si anau qualsevol vespre a un bar on hi hagi gent jove, segurament podreu escoltar coses com aquestes:

"Vine a sa **barra**"; "Me posaràs un **zumo** de pinya"; "No, no vull **cubitots**"; "¿Teniu **bocadillos** de **jamón**?"; i moltes altres expressions que no són més que el fruit de la transigència lingüística i del, cada cop més fort, imperialisme de la llengua castellana.

I dic transigència, com parlaria de vergonya. Sí, vergonya de dir suc, taulell, gel, entrepà o cuixot. I és que a més d'estar colonitzats pel castellà, ens avergonyim de parlar la nostra llengua com cal.

I dic imperialisme perquè és molt adequat per definir l'operació que fan els que vénen de la península a treballar aquí o els que ja fa molts anys que viuen a Mallorca i encara no són capaços de parlar català, molts per no perdre l'orgull i molts altres, simplement per no voler parlar-lo. Si els que parlam català hem de parlar en castellà quan anam a Àvila o a una altra ciutat de parla castellana, els que vénen de fora que parlin el català.

Afortunadament, al nostre institut l'ús del català és bastant freqüent, si bé n'hi ha alguns que es resisteixen a parlar-lo. És un fet molt positiu que els alumnes puguin triar, a principi de curs, la llengua en què s'han d'impartir les classes, també que el butlletins siguin en català, però el que no s'hauria de fer és imposar el català, això seria posar-se a la mateixa dels imperialistes del castellà, ara, si cal imposar-lo s'ha de fer abans que no ens imposin el castellà.

La vida del català depèn de tots. Ajuda a amb la teva participació en la lluita.

Jaume Guiscafrè

LA PORTA LATERAL

Davant dels meus ulls hi havia un gran edifici, però no era un monstre com molts d'aquests que es troben per tot arreu avui en dia, era un edifici bonic, d'una sola planta, estava voltat de jardins i per tot arreu es veia verdor, l'únic que llevava un poc de gràcia a aquella vista, diguem-ne que agradable, en certa manera, era una xerxa que l'envoltava, però això no va ser el que em va estranyar, ja que el que realment va fer-ho fou que a una hora determinada va començar a entrar gent, que voltava tot l'edifici i després desapareixia per una porta lateral bastant allunyada de la xarxa que l'envoltava. Però això tampoc no tendria res de particular si no fos perquè just davant els meus ulls hi havia una altra porta, alta, ampla i que donava a un gran rebedor que es comunicava amb tots els passadissos de l'edifici. De tant en tant hi entrava alguna persona per la porta gran, però poques. Això va estranyar-me i vaig demanar-li a un allot que passava per allà el motiu d'aquest fet, i va contestar-me:

- És que si entram tots per la porta gran el rebedor s'embruta.

- Però hi ha gent que hi entra -vaig dir-li jo.

- Sí, però és la gent important, ells no embruten...

I va seguir caminant, jo el seguia amb la vista. Al cap d'uns minuts va desaparèixer per la porta lateral. Jo vaig quedar-me pensant. ¿Perquè volen la porta grossa si no hi poden passar? I vaig decidir deixar-ho anar. No ho podia entendre.

Oi que és molt estranya la raça humana?

Isabel Sard Maria

PEP TONI GUARDIOLA

Davant la seva propera ordenació

Amb motiu de l'ordenació de capellà d'En Pep Toni Guardiola, natural d'Alaró i resident a Artà des de fa un any i mig i tenint en compte que l'ordenació es celebrarà a la nostra parròquia d'Artà, BELLPUIG ha cregut molt oportú fer-li algunes preguntes. Ja que ocasions com aquesta avui se'n presenten poques dins les nostres comunitats.

"LA JOVENTUT D'ARTÀ ÉS MOLT OBERTA I PLURALISTA"

Bellpuig: ¿Ens podries fer una mica d'història del que ha estat la teva vida?

Pep Toni: Bé, vaig fer els pàrvuls a un col·legi de monges, després des de primer fins a vuitè vaig anar a un col·legi estatal i ja, finalment, el C.O.U. i la selectivitat al CIDE. Després vaig fer el servei militar i ja als 22 anys vaig entrar al seminari, d'això ja en fa set. Durant dos anys els caps de setmana anava a fer pràctiques a Pollença, i quan vaig començar el prediaconat em varen destinar a Artà i aquí som.

B.: ¿Què has trobat del poble d'Artà?

P.T.: Artà és un poble molt obert de caràcter. Vaig tenir molt bo de fer entrar dins el poble.

B.: ¿Quin va ésser el motiu que et va dur a fer-te capellà?

P.T.: Jo, des de petit, tenia aquesta idea, sempre jugava a ser capellà. Apart d'això crec que em va ajudar molt el meu desenvolupament psíquic. Quan vaig acabar el servei militar ho vaig provar i endavant, encara que durant l'adolescència no ho volia ésser.

B.: Els teus pares, ¿quina reacció tingueren? ¿I els amics?

P.T.: Els meus pares en principi no ho volien, però a poc a poc ma mare ho va acceptar. A alguns amics els va venir de nou, a altres no.

B.: ¿Com és la vida dins el seminari?

P.T.: Es un lloc de completa llibertat, on tu tries si vols ésser capellà o no. Ho feim amb una sèrie de fases: viure en grup, pregària i celebració, estudi pastoral i pràctica.

B.: ¿Quina diferència hi ha entre capellà i frare? ¿Per què optares per capellà i no per frare?

P.T.: Això és una diferència que fa la gent, ja que tots dos som seguidors de Déu, només que el frare viu en comunitat i el capellà és més autònom. Jo vaig triar capellà perquè tenia més contacte amb ells.

B.: ¿Què penses de l'obediència als superiors i del celibat?

P.T.: Hi ha dues classes d'obediència: l'obediència tonta, que crec que per cap motiu és acceptable, i l'obediència natural, que crec que és lògica. Posaré un exemple: si no plou i et diuen que obris el paraigua i ho fas és una obediència tonta, ja que no té cap sentit. En canvi si plou i tu no te n'has adonat i et diuen que l'obris i ho fas és una obediència lògica. En quant al celibat crec que és una altra manera d'estimar i d'autorealitzar-se. Cada persona actua com ella creu que ho necessita.

B.: ¿Què penses de les missions?

P.T.: És una conseqüència de fer-te capellà, ho trob lògic. Tancar-se davant les experiències és negatiu, allà on fassi falta aniré, encara que no tenc vocació de missioner.

B.: Si et provassin que Déu no existeix, ¿què contestaries?

P.T.: Molt bé, som feliç així i no canviaré, ser capellà no és una qüestió filosòfica sinó que és una qüestió d'experiència.

B.: ¿Quines activitats destacades de les que has anat fent a Artà, durant aquest any i mig?

"EL CELIBAT CREC QUE ÉS UNA ALTRA MANERA D'ESTIMAR I AUTOREALITZAR-SE"

P.T.: Primerament, la Catequesi d'Adults, ja que ells són la base estable i principal de qualsevol comunitat. Una altra molt important ha estat la Comuna de Joves que ha constituït una experiència molt positiva en la qual els joves poden optar per esser bons cristians.

B.: I quina impressió tens de la joventut artanenca?

P.T.: La joventut d'Artà és molt oberta i pluralista i jo m'hi he sentit molt acceptat, fins hi tot pels qui no ténen les meves idees.

B.: Pep Toni, tú dónes classes a l'Institut, trobes convenient per un capellà donar classes?

P.T.: En quant t'ajuda a connectar i conviure amb els joves, crec que sí, ara bé, com a feina pastoral a lo millor no tant.

B.: ¿Penses estar molt de temps entre noltros?

P.T.: Vaig venir per cinc anys. Ara encara no en fa dos, per tant, pens quedar-me al manco tres anys més.

B.: ¿Què penses dels seglars dins l'Església?

P.T.: Els seglars tenen un paper molt important, ja que el capellà es troba molt recolzat amb la seva aportació i ajuda, ja que l'Església som tots. Pensau que abans de ser capellans hem estat seglars.

Agraïm a n'En Pep Toni les seves paraules que transparenten il·lusió i desitjam que la seva esperança i el seu optimisme es vagin duent a terme.

Pep Toni, enhorabona per la teva decisió, que siguis un bon capellà i puguin estar un grapat d'anys entre noltros.

Antònia Guiscafrè
Joana Mª Massanet
Taller de Comunicacions

Llinatges artanencs

Per J. Solivellas

Moragues

Moragues, 1491. D'origen aragonès.

Mojà
II^a V

Moià. Vila catalana. La seva etimologia probable provendria de "modianus o modius".

Nadal

Nadal, 1474. "Natale" = paraula llatina. Designa la festa del naixement del Senyor.

Racó del poeta

EN TINIEBLAS...

Noche pèrfida, de sentimientos lujuriosos...
lentejuela ardiente en el caliz inducido.
Fuerza sutil atrayendo devaneos huecos,
imán escrupuloso de angostos vericuetos...
Noche de luz, embriagadora y febril.
Rotos los moldes de la soledad compartida,
voces mudas clamando amor y ternura...
Violencia agria, cadenas de seres olvidados
trajinar de cerebros abruptos en frios laberintos...
Noche de valores perdidos, sumidos al compás
del dolor agresivo y lacerante del sexo corrompido...
Ansia del renacer en la armonía inaccesible y velada.
Noche de horror y sueño, de espejismos etéreos.
Congoja extraviada en sutiles claro-oscuros,
desgajadas quimeras, inconsistencia letal...
Copas de espumosos vinos, candentes las ansias de olvido.
Cristal empañado en carmín barato,
imitación de princesas, cariz desdibujado y libidinoso...
Ser ingravido flotando ausente en nubes
del humo voluptuoso de los vicios prohibidos.
Corazón marginado, cargado de infantiles deseos
oculto e indefenso tras la máscara protectora...
Mariposa libre pululando en el artificial
mundo del fingido albedrío.
Lóbrega noche, envuelta con el manto estrellado
en chocante aleación con perfumes encantados
y pestilencias callejeras...
Frios ladrillos, ausentes lechos de almas
ebrias de dolor y alcohol...
Desvario imposible de verdades ocultas y selladas.

MIMEGI

Gran Barbacoa de Artá Artá·Mallorca

NUEVAMENTE EN ESTE LOCAL,
puede celebrar sus **BODAS, BAN-**
QUETES Y COMUNIONES.

Tels. 53 74 50
56 22 07

NUEVA DIRECCION

III SETMANA DEL LLIBRE, infantil i juvenil

EL NIÑO TONTO

Érase un niño muy pero que muy tonto. Un día, como no sabía que era un huevo, lo coge con la mano y lo rompe en toda la cabeza y su madre cuando lo vio le pegó un castañazo y lo castigó a no ir a jugar con el balón con sus amigos. Sus amigos estaban esperando esperando de las 4 y 30 a las 8 y 30. Después el niño tonto se fue a dormir a su cama, cogió la almohada y se pensaba que era su novia y besaba a la almohada. Era más tonto pero más tonto que un mono loco.

Tomeu Dalmau Julià
Cicle inicial
Col.legi Estatal

EL RELOJ DE CUCO

Érase una vez un reloj de cucu que, cada hora cantaba cucú-cucú. Pero un día se estropeó y no lo podían arreglar.

Lo tiraron y lo cogió un trapero que tampoco lo pudo arreglar. Se lo dió a un niño que lloraba porque no podía arreglar el reloj.

Un día el niño dió a un mecánico, el reloj y tampoco lo arregló porque le faltaba una pieza que solo la vendían muy lejos.

Una mañana el niño salió temprano de su casa caminando. Se paró a descansar en una roca. Y caminando llegó al pueblo para comprar la pieza del reloj. Se la llevó a su casa y el reloj de cuco volvía a tocar las horas.

Juan Pascual Cursach
Francesc Llisteras Reche
Paco Cutillas
Ana María Bonnin
Onofre Femenias
Col.legi Sant Salvador
Cicle Inicial

QUINS LLIBRES HAN DE LLEGIR ELS NINS?

LLIBRES PER A NINS A PARTIR DE NOU ANYS

En arribar a aquesta edat, l'afecció a la lectura ja ha de ser molt afermada. Això no obstant, les distintes influències que el nin hagi pogut rebre poden fer minvar el seu interès envers alguns dels camps de lectura que recomanem.

Considerem com a característica del lector de nou anys l'obertura a tot allò que sigui humà: païssos, personatges, situacions. Continuarà, per tant, afeccionat als contes, però ara li interessaran els que li presentin ambients diferents. Dins el món de la seva fantasia s'aniran perfilant els personatges humans amb tots els seus detalls objectius.

Il·lustracions: ha de continuar formant unitat amb el text, encara que ocupi menys espai. Serà rica en detalls i posarà a l'abast del nin tots els escenaris de la narració prèvia.

Text: és ja més llarg que en el nivell anterior, i ha de tenir un vocabulari més ric, que signifiqui pel nin un progrés pel que fa al seu vocabulari usual.

Les paraules noves podran introduir-se a condició que el context permeti de situar-les i que puguin passar amb tots els seus matisos al vocabulari oral i escrit del nin.

Són recomenables els contes populars en païssos distints i les faules.

LLIBRES PER A NINS A PARTIR DE DEU ANYS

L'afany d'objectivitat del nin es va concretant. Als deu anys al petit lector li agrada d'identificar-se amb el protagonista real en el seu esforç físic i mental, en la seva lluita per la vida presentada sobre els problemes més humans: la defensa, l'aliment, l'aventura, la fidelitat a una orientació davant la vida, a una amistat.

Es continua recomanant els llibres de contes llargs o narracions fantàstiques i els llibres de coneixement.

S'introdueixen les primeres adaptacions.

Il·lustració: la il·lustració per a uns nins que ja tenen força formada la imaginació els donarà principalment el "to" del tema. Un conte com ara "La bella Dorment", els personatges dels quals es mouen per la cortesia, requereix una il·lustració que faci ressaltar aquesta qualitat humana, mentre que "El moix amb botes" serà caracteritzat per una certa astúcia còmica i "Barba blava" per la raresa i el misteri.

Text: el nin ja capta els elements bàsics de l'estil, el ritme, el to, els recursos literaris que distingeixen els seus autors predilectes. Serà bo que en la conversa sobre els llibres, s'arribi a parlar d'aquells que els varen escriure.

Resum llibre:
"Quins llibres han de llegir els nens?"
Publicacions R. Sensat
(Barcelona 1981)

LA MARIPOSA TRANSPARENTE

Un día gris de primavera una mariposa salió a dar un paseo por el campo y oler las florecillas.

De pronto, comenzó a llover, Entonces la mariposa se metió debajo de una hoja, pero cada vez llovía más y más y cayó un fuerte chaparrón.

Como llovía tanto y tanto la hoja se rompió y toda la lluvia cayó encima de las alas de la mariposa.

Entonces ocurrió una cosa muy extraña. La pobre mariposa perdió el color de sus alas.

Cuando paró la tormenta se miró en una charca de agua y vio que se había vuelto transparente.

Se puso muy triste y comenzó a llorar. Entonces se fue a su casa y todas las mariposas se reían de ella.

Pero, ocurrió que al día siguiente el cielo era muy, muy azul, el sol muy brillante y había salido el arco iris.

La mariposa salió al campo y sucedió algo fantástico. El cielo azul se reflejo en sus alas, el Sol puso sus bigotes dorados en sus alas y el arco iris sus bonitos colores.

Y las alas de la mariposa quedaron aún más hermosas y bellas que antes y feliz y contenta regresa a su casa.

Alessia Sánchez
Ciclo Inicial
Colegio San Buenaventura

racó d'astrologia

Los Planetas en Astrología representan la ENERGIA que, combinada con las CIRCUNSTANCIAS (Casas), el CARACTER (signos) y RELACION DE ARMONIAS O DISONANCIAS (aspectos), forman el conjunto final al que se llega al interpretar la Carta Natal.

Los PLANETAS actúan interrelacionados entre sí, jamás en Astrología se juzgan de manera independiente, sino que todos ellos representan un conjunto perfectamente estructurado, siendo la combinación de sus influencias un sistema unificado e indisoluble.

En Astrología los Planetas "usados" son los siguientes: Mercurio, Venus, Marte, Júpiter, Saturno, Urano, Neptuno y PLutón; además del Sol y de la Luna que son de vital importancia en todo Horóscopo, denominadas LUMINARIAS, que astrológicamente hablando se consideran Planetas.

Hemos de señalar que desde el punto de vista de la Astrología, el concepto heliocéntrico o astronómico del Sistema Solar no se tiene en cuenta, sino que se observan los efectos e influencias, movimientos y aspectos de los Planetas, como si gravitaran en torno a la Tierra (sistema Geocéntrico). Así, los movimientos aparentes de ellos en torno a nuestro planeta, no son en realidad los verdaderos, que, como sabemos son en torno al Sol (igual por supuesto que nuestro movimiento de traslación). De todos modos esos campos magnéticos de influencias que ellos ejercen sobre nosotros, son efectivos y reales.

A cada uno de los planetas se le atribuyen influencias propias y diferentes entre sí que relacionaremos con detalle y por separado, más adelante.

Veamos ahora algunas de las divisiones que se han establecido desde tiempos inmemoriales (aparte de Urano, Neptuno y Plutón, cuyo descubrimiento es relativamente reciente).

PLANETAS MENORES (Los que gravitan en el interior de la órbita terrestre): Mercurio, Venus y la Luna.

PLANETAS MAYORES O EXTERIORES: Marte, Neptuno, Urano y Plutón.

PLANETAS PERSONALES: Sol, Luna, Mercurio, Venus, Marte, Júpiter y Saturno.

PLANETAS GENERACIONALES O COLECTIVOS: Urano, Neptuno y Plutón.

En el lenguaje astral, antiguamente se dividían en Planetas "benéficos" y "maléficos", concepto hoy en día en desuso, considerándose

LOS PLANETAS

que no hay Planetas malos ni buenos, entendiéndose ese concepto clásico del Bien y del Mal, sino que las corrientes más modernas de la Astrología prefieren denominarlos como que impulsan, retrasan, ayudan u obstaculizan siempre dependiendo de las configuraciones de la Carta Natal.

Considerémoslos como la división siguiente:

ENERGIA POSITIVA O PROYECTIVA: Sol, Júpiter, Marte y Urano.

ENERGIA NEGATIVA O RECEPTIVA: Luna, Saturno, Venus y Neptuno.

ENERGIA NEUTRA: Mercurio y Plutón.

Existen cuatro departamentos de relación entre sí de los planetas, que cubren el área siguiente:

VITALIDAD.....relación Sol-Luna.

MOTIVACION.....relación Júpiter-Saturno.

EFICIENCIA.....relación Marte-Venus.

SIGNIFICANCIA.....relación Urano-Neptuno.

Planetas Positivos, Masculinos y Eléctricos: Sol, Marte y Júpiter.

Planetas Negativos, Femeninos y Magnéticos: Neptuno, Saturno, Venus y Luna.

Planeta Hermafrodita, Electro-Magnético: Urano.

Planetas convertibles: Mercurio y Plutón. (este último considerado también femenino por algunos astrólogos).

Planetas de FUEGO: Sol y Marte.

Planetas de TIERRA: Saturno y Venus.

Planetas de AIRE: Mercurio, Urano y Júpiter.

Planetas de AGUA: Luna y Neptuno.

Regencia de los Planetas sobre los diversos Signos del Zodíaco:

SOL.....sobre...LEO.

LUNA.....sobre...CANCER.

MERCURIO.....sobre...GEMINIS Y VIRGO.

VENUS.....sobre...TAURO Y LIBRA.

MARTE.....sobre...ARIES Y ESCORPIO.

JUPITER.....sobre...SAGITARIO Y PISCIS.

SATURNO.....sobre...CAPRICORNIO.

URANO.....sobre...ACUARIO.

NEPTUNO.....sobre...PISCIS.

PLUTON.....sobre...ESCORPIO.

SIMBOLOS PLANETARIOS

☉ SOL

☾ LUNA

☿ MERCURIO

♀ VENUS

♂ MARTE

♃ JUPITER

♄ SATURNO

♅ URANO

♆ NEPTUNO

♇ PLUTON

Miquel Mestre Ginard

AFEGITÓ SUI GENERIS

Els principis dels quaranta es distingiren per dues coses; l'humor i la fam. Don Rafel Quintín i don Jaume Solivelles no tenien necessitat de receptar laxants ni obreboques, perquè la budellada de la gent estava més neta de menjua que la Puríssima de pecat.

Aquesta situació obligà al poble a enginyar-se a viure del que fos. Pa de blat de moro, d'ordi i de figa, garrofes i cafè de ciurons torrats. Suc de sopes broixes, rutlons, xorics, acops i figues seques, cama-roges i lletsons, llet que, només deixada una estoneta damunt la taula, hi cantaven les granotes, etc.

Doncs bé, malgrat aquest coixejar del món, dins Artà bellugava una atmosfera de tres qui n'agafa quatre. Tot quant era roegable pasava pel carcabòs (el que no mata engraixa). Si ve la mort, que ens trobi panxa plena. Tanmateix

na Magra n'omplia el sac dels set o vuit que badocaven.

En aquelles saons, En Sarasate, que es guanyava les sopes adobant i espenyant bicicletes al carrer de l'Abeurador, li daven mal de cap la sarsuela i En Marcos Redondo. Un vespre, aquest baríton cantava La Dogaresa en el Líric. No hi pensà ni remotament. Prengué la bicicleta amb varilles d'En Tòfol del Dorado (una "Comercial Dufos"), enfilà Ca's Canonge i a Ciutat s'ha dit.

L'endemà, a les nou, l'espe-raven al taller l'amo En Toni Rai i l'amo En Perico Guixó, per saber noves de l'èxit d'En Redondo. En Sarasate, que s'havia colgat a les cinc de la matinada, i amb cent quaranta quilòmetres a les cames, tenia els ulls cosits per la son. Entrar i veure els dos personatges, féu una pantomina tan fidel i exacta de la funció,

que en breus moments el talleret s'omplí de curiosos; En Miquel Mangol, l'amo En Miquel Moló, En Pep Morro, En Toni Jaumí, En Mariano Salem, En Pep l'argenter, Na Margalida Clapera, En Pere Claret, Na Rosa Mosca i fins i tot dos carreters manacorins que traginaven llenya d'olivera de So's Sastres en el tren, aficaren el nas per veure tal olla de caragols. Un d'ells, obscur com l'almagre, demanà a què obeïa aquella escandalera.

Mirau, li varen contestar. Ahir vespre, hi hagué sarsuela a Palma i aquest home ara en fa representació.

Idd, del pas que anam, aviat vindrà la Guàrdia Civil i farà cau i net. Jo puc dir ben fort que, per avui, no la m'assajaràn a la camisa de força. Ja m'ho digueren ben dit, ja; per devers Artà veuràs coure la carn fora de l'olla i és ben cert.

Pere Ginart

LA MÚSICA: idioma universal

Quan un parell de persones parlen un mateix idioma, per força s'han d'entendre.

El mateix passa si aquestes persones parlen l'idioma universal que és la música. Me ve a la memòria el festival que es va fer al teatre del convent ara fa dos mesos. En Llorenç Vives, mon pare i jo havíem assajat només dos vespres.

El dia abans del festival, En Miquel Fuster em va dir que també ens podria acompanyar. Amb ell no vàrem assajar gens. I el millor va ésser un minut abans de sortir a actuar. El meu amic Santiago em diu: "Si tu m'acompanyes, jo tocaré amb vosaltres". Jo només li vaig dir els títols de les peces que tocaríem i, un minut després, tots cinc tocàvem plegats.

Si la gent va disfruitar, més disfruitarem nosaltres perquè vèiem que ens enteníem fabulosament bé i pareixia que havíem tocat sempre plegats.

Vos puc assegurar que quan un té aquesta

sensació, no hi ha doblers valedors. Tres músics de "l'escola antiga" (que són un exemple pels joves) i dos músics que podien ésser els seus fills, actuant damunt l'escenari. Una gratificant experiència.

La música és ciència i art. Però, quan disfruites de veres, és quan deixes a un racó la teoria i sens voler (d'una manera inconscient, però que saps que ho fas bé) fas art; crees música, en una paraula.

El tocar música escrita i música feta per un altre és també molt difícil i té un gran mèrit, però el crear la teva música -sempre dins les normes de l'harmonia, el ritme, etc.- el fet d'improvisar, és el que fa que et donis compte de la música com a llenguatge universal. Persones de distintes nacionalitats es poden entendre si parlen en música. El temps, la melodia, l'harmonia i tots els conceptes musicals són iguals arreu del món. Poques coses hi ha que la gent se pugui entendre fora de ca seva.

Jaume Ginard Palou

ESPORTS

CICLISME

El diumenge dia 25 de maig a les 15 hores, tindrà lloc un circuit ciclista, VI aniversari del C.C. Ciclista Artanenc, al que prendran part les següents categories:

Alevins	12 i 22 any.
Infantils	12 i 22 any.
Cadetes	12 i 22 any.
Juvenils	12 i 22 any.
Amaters i Professionals.	

Es disputaran el XVIII Trofeu Guillem Bujosa i el V Trofeu Pep Lloveta.

FUTBOL

Per trobar-se la tirada d'aquest número a la impremta, ens ha estat impossible donar compte de l'assemblea del C.D. ARTÀ, que s'havia de celebrar el divendres dia 23 al saló de Ca'n Matemales, y que estaven convidats tots els socis i simpatizants del futbol.

Així que si no hi ha novetat informarem del succeït al proper número.

MOTOCROS

Organitzat pel Moto Club Dos Temps d'Artà, el proper diumenge dia 25 a les 10,30 hores, es celebrarà una prova de Moto Cross puntuable pel campionat de Balears, al circuit de Sa Carbona.

TIRADA A GUATLERES

Avui, dissabte, al capvespre i al camp de tir de Bellpuig, tindrà lloc una tirada local de guatleres, organitzada per l'associació de caçadors d'Artà.

A la dita tirada, es disputaran els 3er i 4rt trofeu Joan Sarassate i altres 10 trofeus més, 6 per a socis, 1 per a no socis i 3 per a Juniors.

GIMNASIA RÍTMICA

Les alumnes de 5ª EGB del Col·legi Sant Salvador d'Artà han participat al Campionat de Gimnàsia Rítmica Esportiva, organitzat pel Consell Insular d'Esports, juntament amb els grups dels Col·legis des Rafal Nou, Pòrtol, S'Horta i Col·legi Públic de Ciutat, quedant finalistes en 2^{on} lloc per a passar al Campionat Insular dia 7 de juny en el Palau d'Esports "Prínceps d'Espanya".

HACE 40 AÑOS

Artà, 19-5-1946

ARTA 4 FELANITX 1

Ferrer

Sancho Gilabert

J. Ginard Salord Homar

Tano, Ortiz, Fluxà, Servera, Llinàs

Goles: Tano (2), Ortiz, Fluxà.

Àrbitro: Casanovas.

Artà, 26-5-46

ARTA 1 SERVERENSE 1

Ferrer

Sancho Gilabert

J. Ginard Salord Homar

M. Ginard, Ortiz, Fluxà, Servera, Llinàs

Goles: Llinàs

Àrbitro: S. Pons

CLASSES D'ANGLÈS I ALEMANY

Es donen classes d'Anglès i Alemany a nivell de BUP i COU.

Es comença un curs de Castellà per estrangers dia 1 de Juliol.

Estudiant de 5e de Filologia Anglo-germànica.

Tf. 563120

Juan Francisco Servera Torres

C/ Son Ros, Artà

Comestibles Ca'n Jaime, Cala Ratjada

VIAJES millor

Telex 69565 VGOR E

G.A.T. 820

Calle Binicanella, 12 · ☎ 58515/52 · CALA MILLOR
Carretera Cala Agulla, 19 · ☎ 564017 · CALA RATJADA

VIAJE más por el mismo precio, estancias **GRATUITAS EN...**

CUBA

19 días al precio de 12 en pensión completa, visitando LA HABANA, CIENFUEGOS, SANTIAGO, GUAMA y TRINIDAD. Salidas en Mayo: 2, 9, 16, 23 y 30 en junio: 6 y 13

136.900

EGIPTO: 11 días al precio de 8 en media pensión, visitando EL CAIRO, ASWAN y LUXOR.

Salidas en Mayo: 3, 10, 17, 24 y 31 Junio: 7 y 14

132.900

TUNEZ: 11 días al precio de 8. Salidas en Mayo: 2, 9, 16, 23, 30 Junio: 6 y 13

50.530

Todos estos destinos son con salida desde PALMA.

Otros destinos a precios de Primavera en hoteles de 1ª categoría:

U.R.S.S.: 8 días en pensión completa. Mayo: 10 y 24

92.900

RUMANIA: 8 días en pensión completa Mayo: 3, 10, 17, 24 y 31

49.900

AUSTRIA: Salzburgo y Viena. 8 días Mayo: 17 y Junio: 7

43.900

MEXICO: Taxco y Acapulco. 15 días Mayo: 6, 20 y 27

166.900

TARIFAS ESPECIALES

EN VUELOS INTERNACIONALES Y VUELOS CHARTER NACIONALES.

DESCUENTOS DE VIAJES EN BARCO A 20% pax y 40% autos más 25% Residentes.

"VIATGI MILLOR AMB VIATGES MILLOR"